

УДК 339.004

Дзяд О. В.
Мінгалієва Т. І.

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ФЕНОМЕН ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ: ПАРАМЕТРИ, ДИНАМІКА, ПЕРСПЕКТИВИ

Досліджено феномен інформаційної економіки, дано оцінку напрямків її розвитку основі індексу мережевої готовності. За складовими індексу проведено компаративний аналіз, встановлено диспозицію країн, особливості становлення інформаційної економіки у різних регіонах світу. Обґрунтовано напрями розвитку інформаційної економіки на перспективу.

Ключові слова: інформаційна економіка, індекс мережевої готовності, цифровий розрив, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), конкурентоспроможність економіки.

Постановка проблеми. Сучасна конкуренція, заснована на інноваційному перетворенні економічного простору, посилила роль інформації у процесі суспільного виробництва. Вона стала домінуючим фактором конкурентоспроможності країн, створюючи можливості людському капіталу широко використовувати свій потенціал для досягнення взаємодоповнюючих цілей забезпечення сталого економічного розвитку. Інформація і новітні технології, котрі пов'язані з нею, також визначають ступінь прогресу економіки. У свою чергу, глобалізація та інтенсифікація інформаційних процесів, інформатизація усіх сфер діяльності суспільства, розбудова інформаційної інфраструктури, необхідність залучення нових технологій у виробничий процес зумовлюють необхідність ґрунтовного дослідження проблем формування і розвитку нової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні ідеї інформаційної економіки, місце інформаційної діяльності в сучасній економіці, а також вплив інформації та цифрових технологій на інші галузі суспільного розвитку протягом останніх років є предметом дослідження багатьох західних, російських і вітчизняних економістів, соціологів та фахівців. Теоретичні основи формування та визначення постіндустріального (інформаційного) суспільства були викладені Д. Беллом [1]. Загальні та специфічні аспекти постіндустріального розвитку економіки найбільш повно розглядаються в роботах Дж. Гелбрейта, П. Друкера, М. Кастельса [2], М. Пората, У. Росту, А. Тоффлера, К. Ерроу та інших західних учених. Вагомий внесок у становлення інформаційної економіки зробили такі російські та вітчизняні економісти, як С. Дятлов, Т. Загорна [3], В. Іноземцев, Б. Корнейчук, Л. Мельник [4], Ю. Мірясов [5], Т. Ніколаєва, Р. Ніжегородцев [6], А. Румянцев, Т. Скриль [7], В. Тамбовцев, Б. Кекух [8], С. Кристиневиц [9] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На сьогоднішній день точна назва сучасної економіки поки що не визначена, бо вона залежить від точки зору конкретного вченого та способу дослідження, який він застосовує. Існує наразі багато дослідників, котрі називають теперішню світову економіку постіндустріальною, оскільки при вивченні її стану застосовують принципи історизму та секторальної організації економіки. Враховуючи те, що деякі вчені вважають ключовим фактором розвитку сучасної економіки знання, котрі зосереджені в людському капіталі, та інформаційне середовище, в якому цей капітал застосовується, то нова економіка може цілком називатися економікою знань, інтелектуальною економікою або когнітивною економікою. Оскільки основними засобами розвитку є інформаційно-

технологічні ресурси, то багато хто з дослідників вважає, що коректно буде застосовувати термін «інформаційна економіка». Однак більшість дослідників та вчених акцентують увагу на теоретичному, а не на практичному аспекті оцінювання рівня формування сучасної економіки.

Формулювання цілей. Мета статті полягала у тому, щоб пояснити феномен інформаційної економіки, на основі індексу мережевої готовності оцінити та обґрунтувати напрями її розвитку.

Виклад основного матеріалу. Спираючись на формулу «інформація – це знання, а знання – це інформація» [8, с. 8] та беручи до уваги бурхливий науково-технічний прогрес, який був присутній у абсолютно всіх сферах суспільної діяльності у 80-х рр. ХХ століття, можна стверджувати, що сформовану в умовах інформаційної революції економіку сьогодення варто називати саме інформаційною економікою, оскільки інформація (знання, наука) починає відігравати вирішальну роль як фактор виробництва поруч із традиційними факторами виробництва, такими як праця, земля та капітал [9, с. 2].

Феномен інформаційної економіки можна пояснити, беручи до уваги її особливості, а саме:

1) появу нових виробничих сил, що кардинально змінили матеріально-технічну базу виробництва (внесли у неї автоматизацію, інформаційний ресурс та комп'ютерну техніку з глобальною мережею Інтернет);

2) використання інформаційних технологій у виробництві, торгівлі та послугах, а також розвиток комп'ютерної мережі Інтернет, що є базою для створення мережевих підприємств й мережевого інтелекту;

3) виникнення нової форми організаційно-економічних відносин (дистанційна праця/телепраця), яка знижує виробничі витрати, покращує стан оточуючого середовища, сприяє становленню мережевої економіки (як однієї із форм інформаційної економіки), зростання зайнятості та часткової зайнятості, а також зміцнення позицій індивідуальних підприємців, фірм, компаній;

4) наявність структурних змін на макро- та мікрорівнях системи господарювання, а також глобалізація бізнесу. На мікрорівні така зміна означає появу підприємств нового типу, які функціонують у комп'ютерній мережі Інтернет, використовують окремо функціонуючих та територіально відокремлених робітників, а також майже не мають матеріальних активів. Крім того, для інформаційної економіки характерна поява віртуальних корпорацій. На макрорівні з'являється нова галузь економіки – інформаційна індустрія, яка формується у результаті злиття галузей обчислювальної техніки (виробництво комп'ютерів,

розробка програм, здійснення послуг по їх обслуговуванню), зв'язку (Інтернет, телефон, кабельне телебачення, супутниковий зв'язок, радіо) та інформаційного наповнення (бібліотечна, архівна та видавнича справа, інформаційні послуги, індустрія розваг тощо).

Таким чином, *інформаційна економіка* – це новий тип економічної системи, до якої відбувається поступовий перехід. У ній пріоритетним є інформація як виробничий ресурс та продукція для споживання. Її розвиток відбувається досить стрімко, паралельно із науково-технічним прогресом [15].

При відсутності сформованої системи кількісних показників оцінки розвитку інформаційної економіки найбільш важливим виступає *Індекс мережевої готовності (ІМГ)*. Це комплексний показник, що характеризує рівень розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в країнах світу, обчислюється Всесвітнім економічним форумом і міжнародною школою бізнесу INSEAD з 2002 р. [16]. Поряд існують також індекс електронної готовності або індекс цифрової економіки, який розраховується за методикою The Economist Intelligence Unit, та індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, який розраховується за методикою Міжнародного союзу електров'язку. Використання ІМГ для аналізу пояснюється наявним тісним зв'язком між розвитком ІКТ та економічним благополуччям, оскільки ІКТ відіграють провідну роль у розвитку інновацій, підвищенні продуктивності та конкурентоспроможності, диверсифікують економіку і стимулюють ділову активність, тим самим сприяють підвищенню рівня життя населення [16].

ІМГ складається із *чотирьох складових, перша з яких* відображає наявність умов для розвитку ІКТ («Навколишнє середовище»), *друга* – готовність громадян, ділових кіл та державних органів до використання ІКТ («Готовність мережі»), *третья* – рівень використання ІКТ у громадському, комерційному та державному секторах («Використання мережі»), а *четверта* – наслідки, які ІКТ генерують в економіці та суспільстві будь-якої країни («Вплив мережі»). Варто зауважити те, що якщо перші три компоненти індексу є рушійними силами розвитку власне самих ІКТ, то четверта складова – характеризує вплив ІКТ на економіку та суспільство країни [10, с. 6].

Як видно з табл. 1, країни з найвищим значенням ІМГ у топ-20 відповідно до рейтингу з 2009 р. по 2013 р., поділяються на дві групи: це країни північноєвропейського регіону і так звані азіатські тигри. Серед країн Північної Європи чотири з п'яти країн Скандинавії – Фінляндія, Швеція, Норвегія та Данія (у порядку убавання) – вже кілька років поспіль продовжують складати топ-10 рейтингу ІМГ. Ісландія у рейтингу за 2013 р. займала 17 місце.

Стосовно складової індексу *Готовність мережі* результати даної групи країн вражаючі: усі п'ять вищезазначені країни Скандинавії складають топ-10 цієї складової ІМГ. Існує великий розрив за мережевою готовністю між Північною Європою та Південною і Східною Європою [10, с. 9].

Друга група країн, азіатські тигри, а саме Сінгапур, Тайвань (Китай), Республіка Корея та Гонконг, займає найнижчу позицію серед перерахованих чотирьох країн за 2013 р. Оскільки зазначені країни є найбільш сприятливими осередками ведення бізнесу у світі, вони мають високі результати за складовою індексу *Навколишнє середовище*. Ще азіатські тигри виділяються за компонентою *Використання мережі*, паралельно прогресуючи у власних стратегіях цифрового розвитку, а також за складовою *Вплив мережі* (а саме – соціальні наслідки) [10, с. 12-15].

Найбільш динамічними та прогресуючими країнами у період з 2012 р. по 2013 р. за ІМГ були: **Грузія**, яка піднялася з 88 місця рейтингу ІМГ на 23 позиції, посівши 65 місце у 2013 р.; **Мексика**, яка перемістилася на 13 позицій вгору (з 76 на 63 місце); **Казахстан** та **Вірменія**, які піднялися на 12 позицій (Казахстан з 55 на 43 місце, Вірменія – з 94 на 82). За зміною абсолютної величини індексу за той самий період найбільш динамічними виявилися наступні держави: **Грузія**, із значенням показника 3,60 у 2012 р. та 3,93 у 2013 р. (↑0,33 одиниці); **Гаїті**, із значенням показника 2,27 у 2012 р. та 2,58 у 2013 р. (↑0,31 одиницю); **Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ)**, із значенням показника 4,77 у 2012 р. та 5,07 у 2013 р. (↑0,30 одиниць) [10, с.11; 14, с.ххiii].

Регіональний розподіл країн за ІМГ характеризує мережеву готовність шести регіонів світу (рис. 1). Кращий результат (5,5050) за даним індексом має регіон **Північна Америка**, який

Таблиця 1

Рейтинг топових країн світу за значенням ІМГ у 2009-2013 рр.*

№ п/п	Країна	Роки					Роки				
		2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
		Місце у рейтингу (серед 144 країн)					Значення індексу (1-7)				
1.	Великобританія	15	13	15	10	7	5,27	5,17	5,12	5,50	5,64
2.	Гонконг	12	8	12	13	14	5,30	5,33	5,19	5,46	5,40
3.	Данія	1	3	7	4	8	5,85	5,54	5,29	5,70	5,58
4.	Ісландія	7	12	16	15	17	5,50	5,20	5,07	5,33	5,31
5.	Канада	10	7	8	9	12	5,41	5,36	5,21	5,51	5,44
6.	Нідерланди	9	9	11	6	4	5,48	5,32	5,19	5,60	5,81
7.	Норвегія	8	10	9	7	5	5,49	5,22	5,21	5,59	5,56
8.	Республіка Корея	11	15	10	12	11	5,37	5,14	5,19	5,47	5,46
9.	Сінгапур	4	2	2	2	2	5,67	5,64	5,59	5,86	5,96
10.	США	3	5	5	8	9	5,68	5,46	5,33	5,56	5,57
11.	Тайвань (Китай)	13	11	6	11	10	5,30	5,20	5,30	5,48	5,47
12.	Фінляндія	6	6	3	3	1	5,53	5,44	5,43	5,81	5,98
13.	Швейцарія	5	4	4	5	6	5,58	5,48	5,33	5,61	5,66
14.	Швеція	2	1	1	1	3	5,84	5,65	5,60	5,94	5,91

*складено авторами за [10-14]

об'єднує Канаду та США. Значення показника США (5,57) за 2013 р. перевищують значення ІМГ Канади (5,44), причому США займали 9 позицію у рейтингу, а Канада – 12 сходинку [10, с.11]. Між країнами існує несуттєвий цифровий розрив, зафіксована однорідність мережевої готовності складових країн даного регіону.

Регіон Європи та Центральної Азії із значенням ІМГ 4,3500 займає другу позицію, причому 7 європейських країн, на чолі з Фінляндією (5,98), Швецією (5,91) та Нідерландами (5,81), розташовані в межах топ-10 за показником мережевої готовності, демонстрували свої сильні позиції і прихильність повною мірою використовувати ІКТ для підвищення конкурентоспроможності національної економіки та зростання добробуту своїх громадян. У свою чергу, країни Центральної Азії (СНД, Грузія, Туреччина та Україна) мають великий потенціал використання ІКТ для забезпечення потужної та сучасної мережевої готовності для свого бізнесу та населення і поступово прогресують за цим показником вже декілька років поспіль, але все ще залишаються позаду від лідерів на інформаційній мапі світу.

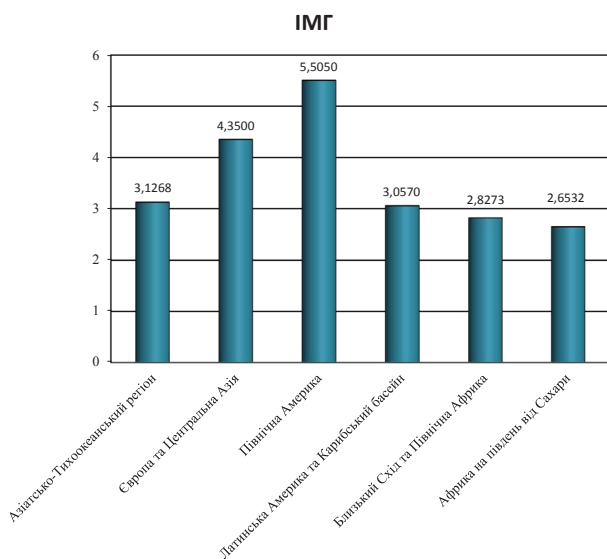

Рис. 1. Регіональний розподіл значення ІМГ за 2013 р.
Джерело: побудовано авторами за [10]

Третє місце займає Азіатсько-Тихоокеанський регіон (3,1268), який об'єднує неоднорідні найбільш «оцифровані», інноваційні економіки (азіатські тигри) та країни з низькими доходами. Найкращими представниками даного регіону є Сінгапур із значенням ІМГ 5,96; Тайвань (Китай) (5,47) та Республіка Корея (5,46).

Четверту сходинку за ІМГ займає регіон Латинська Америка та Карибський басейн (3,0570). Питання цифрового підключення наразі залишається одним із ключових викликів для цього регіону (це було визнано ще в ході шостого Саміту Америки, який проходив у квітні 2012 р. у Колумбії). І хоча кілька країн, включаючи Панаму, Мексику, Колумбію та Сальвадор, домоглися чудових результатів, прогрес яких відображає динамічна зміна позиції та абсолютних величин показників даних країн у рейтингах ІМГ за останні декілька років, в цілому регіон серйозно відстає у сфері інформаційних технологій, що гальмує економічний розвиток та зростання продуктивності праці країн. Найкращими представниками даного

регіону є Чилі із значенням ІМГ 4,59; Пуерто-Ріко (4,55) та Барбадос (4,49).

Регіон Близького Сходу та Північної Африки за ІМГ (2,8273) займає передостанню сходинку. З одного боку, Ізраїль та окремі країни Ради співробітництва арабських держав Перської затоки різко поліпшують загальну позицію за значенням ІМГ, інвестують у ІКТ, намагаються зробити новітні інформаційні технології однією з ключових галузей національних економік. З іншого боку, кілька північно-африканських країн та країн Східного Середземномор'я втрачають свої позиції у рейтингу, їх зусилля недостатні для суттєвих економічних і соціальних перетворень у бік більш наукоємних видів діяльності та побудови відкритих суспільств. Найкращими представниками даного регіону є Ізраїль із значенням ІМГ 5,39; Катар (5,10) та ОАЕ (5,07).

Останнє місце за регіональною ознакою займає регіон Африки на південь від Сахари (2,6532). Країни як і раніше докладають значні зусилля для того, щоб побудувати власну інфраструктуру ІКТ, про що свідчить реалізація національних проєктів із створення широкопasmової інфраструктури та розширення покриття мобільної мережі. У результаті, поступово зростає загальна кількість користувачів Інтернету, число загальнодоступних он-лайн сервісів, але показники використання ІКТ залишаються дуже низькими. Для більшості економік цього регіону цифровий розрив залишається досі дуже високим. Дорогий доступ до інфраструктури, відносно низький рівень навичок користування ІКТ, низький рівень освіти, несприятливі умови ведення бізнесу та впровадження інновацій заважають країнам регіону повною мірою використовувати потенціал більш доступної інфраструктури ІКТ. У результаті, лише дві країни – Маврикій (55 місце у рейтингу ІМГ за 2013 р.) і Південно-Африканська Республіка (ПАР – 70 місце) – розташовані у верхній половині рейтингу, в той час як усі інші знаходяться у кінці. Найкращі значення ІМГ становили для Маврикія – 4,12; ПАР – 3,87, Сейшельських островів – 3,80 [10, с. 16, 20, 21, 23, 25, 27].

Результати компаративного аналізу країн за субскладовими ІМГ дозволяють встановити країни-лідери з побудови інформаційної економіки (див. рис. 2).

Станом на 2013 р. Данія, Індія, Ісландія, Сінгапур, Фінляндія та Швейцарія показали найкращі результати за кожною субскладовою показника. Сінгапур та Фінляндія за кількома субскладовими є локомотивами розвитку ІКТ.

Проведені нами розрахунки середніх ІМГ для розвинених країн, країн, що розвиваються та світу в цілому, підтверджують суттєвий цифровий розрив між ними. Величина ІМГ для розвинених країн перевищує відповідне середньосвітове значення у 1,6 рази, а для країн, що розвиваються, – у 1,8 рази. З високою ймовірністю можна вважати, що існує висока пряма залежність між рівнем розвитку країн та мережевою готовністю.

Результати проведеного кореляційно-регресійного аналізу вказують на існування дуже тісного прямого лінійного зв'язку між показником мережевої готовності та рівнем конкурентоспроможності країн (коефіцієнт Пірсона дорівнює 0,9752). На 95% зміна рівня конкурентоспроможності національних економік пояснюється змінами мережевої готовності. Авторами також встановлено, що існує дуже тісний прямий лінійний зв'язок між показником електронної готовності та рів-

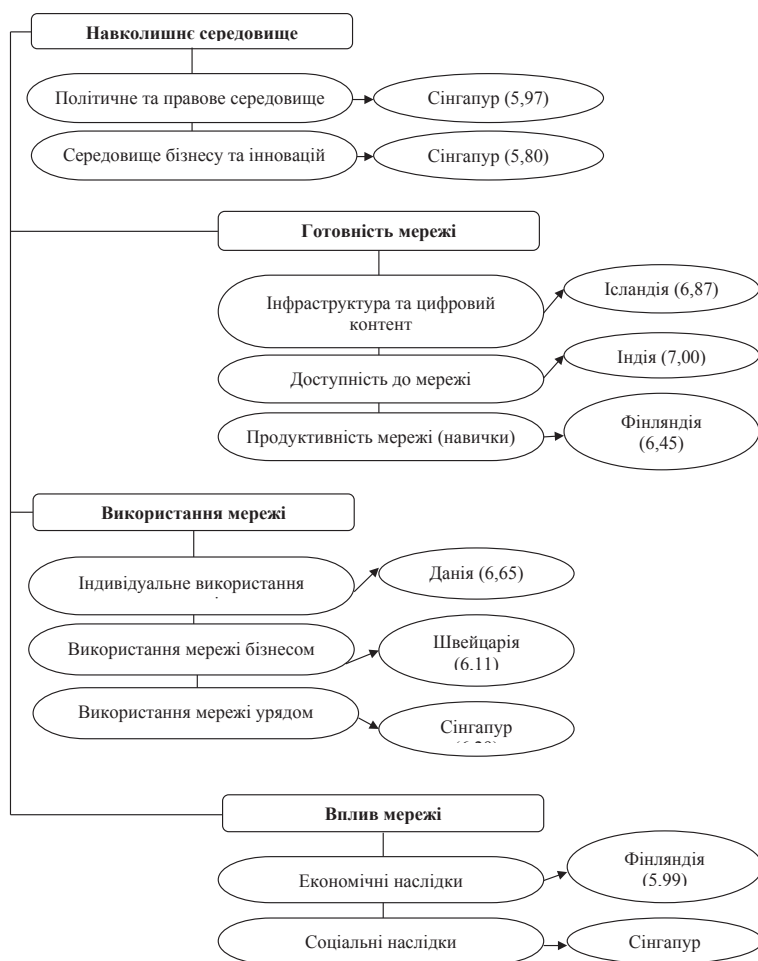

Рис. 2. Диспозиція країн-лідерів за субскладовими показниками ІМГ у 2013 р.

Джерело: побудовано авторами за [10]

нем конкурентоспроможності країн (коефіцієнт Пірсона дорівнює 0,9428), причому 89% змін рівня конкурентоспроможності країн пояснюються змінами електронної готовності. Розрахунки вказують на існування досить сильного, проте не надто тісного прямого лінійного зв'язку між показником розвитком ІКТ та рівнем конкурентоспроможності країн (коефіцієнт Пірсона дорівнює 0,6021), і всього лише 36% змін рівня конкурентоспроможності країн світового господарства пояснюється змінами розвитку ІКТ. Таким чином, обраний індекс мережевої готовності найточніше пояснює зміни рівня конкурентоспроможності у багатьох країнах світу та відображає процес формування інформаційної економіки.

Напрями подальшого розвитку інформаційної економіки будуть пов'язані з: поступовим удосконаленням нормативно-правових засад інформаційної політики у сфері ІКТ; реалізацією ініціатив ефективного використання інформаційно-комунікаційної інфраструктури; активізацією підприємницької діяльності за рахунок сприяння електронній комерції та повсюдним проведенням операцій у фінансовому секторі з використанням мережі Інтернет; превалюванням мобільного телефонного зв'язку над стаціонарним (дротовим), поширенням широкопasmового доступу в Інтернет; розширенням доступу до мобільного зв'язку, комп'ютерів та мережі Інтернет домогосподарств; зростанням здатності суспільства ефективно використовувати ІКТ завдяки якісній та інформативній системі освіти; збільшенням надання державних послуг населенню в режимі он-лайн тощо.

Висновки і пропозиції. Більшість країн світу наразі знаходяться у процесі переходу від індустріальної до інформаційної (постіндустріальної) економіки. Об'єктивну характеристику розвитку інформаційної економіки у світі дає індекс мережевої готовності (ІМГ). Станом на 2013 р. найкращі результати як за загальним значенням, так і за його складовими показали країни Скандинавії, Великобританія, Нідерланди, Швейцарія, країни південно-східної Азії (Індія, Сінгапур й Тайвань) та США. Найбільш динамічною за зміною позицій у рейтингу ІМГ та за зміною абсолютної величини показника виявилася Грузія. За регіональним розподілом провідні позиції займають Північна Америка, Європа та

Центральна Азія. Існує значний цифровий розрив між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються, та пряма залежність між рівнем розвитку країн та ступенем мережевої готовності. Неоднорідність світового інформаційного середовища відображає різне бачення країн світу на спосіб переходу до нової економіки. Подальший розвиток інформаційної економіки буде супроводжуватися поступовими структурними змінами у національних господарствах, котрі прямо або опосередковано пов'язані із інформаційно-комунікаційною інфраструктурою та ефективним використанням ІКТ для підвищення конкурентоспроможності економіки та покращення рівня життя населення.

Список літератури:

1. Bell D. The end of ideology / D. Bell. – The Free Press, 1962. – 474 p.
2. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура: пер. с англ. / под ред. О. И. Шкаратана. – М.: ГУВША, 2000. – 608 с.
3. Загорная Т.О. Аналитический подход к оценке уровня развития информационного сектора экономики / Т.О. Загорная // Бюллетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму: зб. наук. праць. – Дніпропетровськ: ДУЕП ім. А. Нобеля; РоялПринт, 2011. – № 1(4). – С. 119–129.
4. Социально-экономические проблемы информационного общества: коллективная монография / под ред. Л.Г. Мельника. – Сумы: Университетская книга, 2005. – 30 с.
5. Мирясов Ю.А. Тенденции формирования информационного сектора экономики / Ю.А. Мирясов // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – 2008. – № 802. – С. 30–33.
6. Нижегородцев Р.М. Информационная экономика. Книга 2. Управление беспорядком: Экономические основы производства и обращения информации: монография / Р.М. Нижегородцев. – Москва-Кострома: МГУ им. М.В. Ломоносова; КГУ им. Н.А. Некрасова, 2002. – 173 с.

7. Скрыль Т.В. Формирование информационного сектора экономики: теоретико-методологический аспект / Т.В. Скрыль // Вестник Тамбовского университета. Серия: Гуманитарные науки. – 2008. – Вып. 4(60). – С. 23–35.
8. Кекух Б.Ф. Информационный ресурс в экономике: Методические указания / Б.Ф. Кекух. – М. : МИИТ, 2007. – 8 с.
9. Кристиневиц С.А. Концепция информационной экономики: сущность и критериализация на современном этапе / С.А. Кристиневиц // Экономика и управление. – 2008. – № 3. – С. 2.
10. The Global Information Technology Report 2013 /Growth and Jobs in a Hyperconnected World //The World Economic Forum and INSEAD. – 2013. – С. xxi, 6, 9, 11, 16, 20, 21, 23, 25, 27.
11. The Global Information Technology Report 2008-2009 / Mobility in a Networked World // The World Economic Forum and INSEAD. – 2009. – С. xvii.
12. The Global Information Technology Report 2009-2010 / ICT for Sustainability // The World Economic Forum and INSEAD. – 2010. – С. xvii.
13. The Global Information Technology Report 2010-2011 / Transformations 2.0 //The World Economic Forum and INSEAD. – 2011. – С. xix.
14. The Global Information Technology Report 2012/Living in a Hyper connected World //The World Economic Forum and INSEAD. – 2012. – С. xxiii.
15. Інформація, її роль у сучасній економіці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Informatica/4_84937.doc.htm.
16. Индекс сетевой готовности [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gtmarket.ru/ratings/networked-readiness-index/networked-readiness-index-info#united-states>.

**Дзяд Е. В.
Мингалиева Т. И.**

Днепропетровский национальный университет имени Олеса Гончара

ФЕНОМЕН ИНФОРМАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ: ПАРАМЕТРЫ, ДИНАМИКА, ПЕРСПЕКТИВЫ

Резюме

Исследован феномен информационной экономики, дана оценка направлений ее развития на основе индекса сетевой готовности. По составляющим индекса проведен компаративный анализ, установлена диспозиция стран, особенности становления информационной экономики в разных регионах мира. Обоснованы направления развития информационной экономики на перспективу.

Ключевые слова: информационная экономика, индекс сетевой готовности, цифровой разрыв, информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), конкурентоспособность экономики.

**Dzyad O. V.
Minhaliieva T. I.**

Dnepropetrovsk National University named after Oles Gonchar

PHENOMENON OF INFORMATION ECONOMY: THE PARAMETERS, DYNAMICS, PERSPECTIVES

Summary

In the study there was investigated the phenomenon of the information economy, estimated the directions of development based on the Networked Readiness Index. There was carried out the comparative analysis using the index components, determined the disposition of countries and the features of the formation of the information economy in different regions of the world. The directions of development of the information economy for the future were justified.

Key words: information economy, Networked Readiness Index, digital divide, information and communication technologies (ICT), competitiveness of the economy.

УДК 339.5+338.3:661

Назаров Д. С.

Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі

ВИРОБНИЧО-ЕКСПОРТНИЙ РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ ХІМІЧНОЇ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЮ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В СОТ

Досліджено особливості розвитку виробництва та зовнішньої торгівлі продукцією вітчизняної хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості до і після вступу України в СОТ.

Ключові слова: зовнішня торгівля, СОТ, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, антидемпінгові заходи, фармацевтична продукція.

Постановка проблеми. В умовах набутого членства України в СОТ особливо актуальними постають питання розвитку вітчизняних підприємств хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловос-

ті (далі – ХПП), оскільки для забезпечення ефективної виробничо-експортної діяльності вітчизняним хімічним підприємствам необхідно постійно відслідковувати і реагувати на всі зміни, які від-